

suino humanoque iure est improbum: uim adferre con- Religio co-
 scientiis. Insanae mentis est, cogere intellectum ad uo- ta est irreligi-
 luntates alterius. Peccant hoc crimine, qui, sub religio-
 nis regimento, regna aliena inuadunt uel, quod est alterius, rapiunt
 ac detinent ideo. Absit primum ab armis, in *Silesia, Porussicis*. Uti-
 nam ultimum ab *Austriacis* quoque abfuisset. Neque enim nunc esset
 opus, *Silesiae ducatus* armis recuperare, ab *Austriaca* domo, fulcro Silesia ideo
 augustali, corroborata tunc, ereptos atque detentos per uim *Branden-* improbe erep-
burgicae genti. *Vicinia* fuerat illis in odio & religio. ta Branden-
burgicis.

§. II. Tragica historia est; destitui iure suo, immo integris Quia consci-
 ducatus, ob fidei christianae formulas ritusque alienos. Damne- entia expers
 tur paganismus: sed Deo & Christo fidissimos ciues, qui non toleret imperii.
 in republica christiana? Sint illi in symbolis ac formulis suis inuicem
 diuersi. Docere iubet seruator errantes; non tollere e medio, non
 iuribus priuare rerumque dominiis. Flecti ac duci uult intellectus
 eloquiis diuinis; non ferro aut armis cogi.

§. III. His symbolis & nunc & olim usi sunt *Porussiae reges* & Vnde aduer-
Principes Electores Brandenburgici, in regno ac principatibus suis, qua- sus Catholicos
 qua uersus distractis, per Germaniam uniuersam. Neque mens il- nulla unquam
bella Bran-
denburgicis.

lis alia etiam in bellorum sacrorum grauissimis incendiis patriae nostrae. Testis integerrima hic erit eius aevi historia. Notat haec aliorum Germaniae principum exempla passim; qui armis maluerint limites suae religionis proferre. Eradicare, quam tolerare, in fidei christiana formula, dissentientes. Uerum hac labe *Brandenburgica & Porussica* arma contaminata tum legeris nunquam.

Quod probatur sigillatim.

§. IV. Religioni sibi duxerunt nullo non tempore *Brandenburgici: catholico imperatori* minus obsequi; coire aduersus principes *catholicos in foedus cum euangelicis*; subditos ac ciues *catholicos* priuare suis iuribus ac priuilegiis uel, quod passim factum alibi, eosdem agere religionis causa, in exilium. Parum tunc erat nostris; incurrere ideo, apud suos, in odia, iras, mala uerba; quasi iusto remissiores essent nostrates in religionis zelo. Eius rei inuidiaeque specimina requiris? Foederis bellique *Schmalcaldici* te docere poterit historia. Offensa nostrorum tum grauis apud ipsos *euangelicos*; quod recusauerit princeps elector *Brandenburgicus* eiusdem fieri sodalis.

In *Brandenburgicis* Germaniae prouinciis *catholica sacra* floruerunt uigentque.

§. V. Et uero Germaniae uniuersae torte princeps fuerit nullus; qui, in prouinciis suis, numerauerit tot uel *ciues catholicos* uel *catholica collegia & sacros collegas catholicos*, quam *Porussie Rex & Princeps Elector Brandenburgicus*. Tantum uero abest; ut his *subditis catholicis* uel minus faueat ille, quam *euangelicis*; uel foueat ultimos magis, quam primos; ut potius, irretorto quandoque oculo, intueantur ultimi; quod in *Brandenburgicis* territoriis non tolerentur tantum *catholica* passim *sacra* ob LEGEM: sed etiam, ex indulgentia singulari, *catholicis noua* erigantur *templa* fruanturque *arae & foci*. Ne quid interesse queat eorundem: vivere sub *catholicae*; an *euangelicae* religionis principe. Exempla requiris? Ire liceat per omnium *Porussicarum* prouinciarum, in Germania etiam, *metropoles & urbes*. In quibus *catholicorum sacrorum* coetus
nunc

Nova *templa* illis extructa & indulti *sacri* coetus.

nunc cogi & celebrari videas in *templis*; ubi, per Germanici imperii *leges & pacis tabulas*, ne quidem *catholicis* relictus quondam fuerat *incolatus*.

§. VI. Inter tot *religionis grauatamina*, in hodiernis imperii comitiis agitata; non tamen argumentum occurret; quod tangat *provincias Brandenburgicas*. Unde facile est, ad intelligendum; quod principes nostros a religionis odio ac persecutione non tam *leges* retraxerint; quam *animi*, ad *tolerandum proni* omnium generum homines Christianos. Dummodo illorum fidei formulae tales sint: ne officia laedant, quae homo homini, ciuis ciui ac principi debet in republica. Vera scribo; vix, in christiano orbe uniuerso, uel regnum inueniri uel rempublicam uel principatum ullum; qui aequior indulgentiorque sit fueritque olim, in *tolerandis sacris catholicis* aliisque, quam Brandenburgica late patentia territoria.

Nulla catholicorum grauatamina aduersus Porussiae regem.

§. VII. Nouissimi *regis Porussiae*, ea virtus & sapientia est, cognita Europae uniuersae: ut rectae rationi studeat habeatque, in regimine suo, naturae & gentium iura praecipuo loco. Atqui abhorrent illa omnino cum ab odio adsecularum *religionis diuersae*; tum a tyrannide, ultimis metuenda. Etiam hic: *suum cuique*. In ciuili societate eadem omnibus multiplicium religionum iura sunt: *parta tueri*. Id est seruare *collegiis, collegis & subditis catholicis*, quod est eorundem. Idque siue *lege* siue *pacto* siue *moribus*, consuetudine corroboratis. Haec regnandi norma & rerum administris & subditis *Porussiae regis* esse debet commendatissima. *Violatores omnino sacrilegii* sunt rei; si ullus, uel in ciuili causa, fuerit in iudice *religionis fauor*, quem damnauit dirisque Rex deuouit, utrique religioni aequissimus.

Nouissimi regis sapientia ad tolerandum catholicos omnes in regno provinciisque.

§. VIII. Apage igitur nugas & calumnias maleuolorum: agi, in hodiernis *Silesiae bellis*, causam *religionis* vel propogandae vel extirpan-

Calumnias am-
disputio
exemplis.

dae. Nil potest uel fingi uel somnari ineptius; rem gerente *Porussiae rege*, catholicis subditis suis aequissimo. Quaeso enim, qui tot habet fouetque *ciues ac subditos catholicos*, ad inuidiam usque euangelicorum; qui *catholicis subditis templa, aras, sacros coetus, non lege; sed, nouo beneuolentiae genere, indulgit*; qui idem agit etiam nunc; ut *subditis multiplicium religionum* se praestet *parem & regnatorem & tutelarem munificentissimum*: eum *bella gesturum aduersus catholicos*, ut cogeret redigeretque omnes sub unius *formulariae theologiae harmoniam*. Quae demum calumniantium est insania?

*Tabularum
pacis uiolatio
scelerata.*

§. IX. Verum si, ad amouendam huius furoris suspicionem, in principe *multiplicium sacrorum subditis* imperante, ea, quae adhuc scripta, non sufficiunt; requirantur **PACIS TABULAE**, fanciendae in belli exitu, pro *Catholicae Religionis in Silesia palladio*. Requirantur eius ideo *conciliatores & sponsores*, omnes *Reges & Principes Catholici*: ut, si ambigentium scrupulis & scopulis pacta conuentaque non sint factis, ad habendam & seruandam fidem, reuerentia & metus coerceat paciscentes liberetque subditos catholicos a formidine uiolationis omnino.

*Naeniae ad-
uersus Porus-
siae uiciniam.*

§. X. Fert praeterea fama, utinam fallax: quod administri *Austriaci* inclytae reipublicae *Poloniae* regni suspectam porro reddant *Porussiae Regis, Silesiae* intuitu, *uiciniam*. Naeniae inanes. Contra enim rerum peritis perspectum erit illud: quam interfit *Porussiae Regis*; *Poloniam* sibi, aeterno amicitiae foedere cultuque, habere coniunctam. *Polonorum* auream tueri *libertatem*, perpetuandam aeternum aduersus hostiles quosque conatus.

*Eius inter-
est Poloniam
& uiciniam
habere &
amicam.*

§. XI. Testatissima sunt inter utrosque *foedera*, toties iterata & sancte culta, inde a plurimorum seculorum lapsu. Etenim quae *uicinia* gratior & tutior esse potest, quam huius reipublicae. Maior cura

cura illius, seruandae domi *libertatis*, quam foris irritandi *hostis* & contrahendi pericula alieni belli in regni praecordiis. Potens patensque latissime *Polonia*, tot regionum amplissimo ambitu. Ulterius eius *limites proferre*, hoc idem esset, quam laborare deinceps sua *magnitudine*.

§. XII. *Brandenburgica* ideo gens *Poloniae* toties *auxiliatrices* praebuit manus; quoties *nutare* uidebatur eius *libertas* & *procerum auctoritas* pace belloque. *Polonorum uicinia* illi fuerat commendatissima semper. Neque minoris *formula* eius *regni* facta. Ne *Polonica libertas* minueretur ullo unquam casu. *Vetustiorum* temporum historia hoc docet. Sed *luculentiora integerrimae Porussiae Regis* amicitiae *specimina motus* praebent *nouissimi interregni* uersanturque in recenti omnium ciuium memoria.

Specimina probatae fidei Polonis.

§. XIII. Praecipue autem Rex *Porussiae* nostri aevi, sub regiminis sui ingressu, in amicitia, cum *Poloniae Regno* colenda, non solum preffit uestigia maiorum suorum; sed etiam longissimis illa interualis superauit. Non uerba; sed rerum grauissima argumenta hoc docent. Quae enim, ullo modo, uel causa uel occasio offensarum esse poterat, eam sustulit ille protinus. Vnde certis esse liceat cum proceribus, tum ciuibus & subditis *Poloniae*, non tutiorem illis *principem uicinum*, imo tutelarem *libertatis* fidissimum. Tesseræ haec non spei; sed *fiduciae* nomen meretur. Sub *Porussiae Regis* tegmine ac foedere, florentissimam *Poloniae libertatem* sine fine. *Porussiae* domui reique publicae *Poloniae Regni* eòsdem & hostes deinceps & fidissimos seruatores aeternum. *Coeunt in foedera patrum!*

Porussiae nunc Rex Poloniae uicinus coniunctissimus.

§. XIV. Contra illi reipublicae *Austria* periculosa, quoties cogitatum de famosissimo *regnum TRIFOLIO*. Id est, de coniungenda, cum *Hungariae & Bohemiae* regnis, *Polonia*. Ab hoc igitur praepotente *consiniali domo*

Austriaca uicinia suspecta Polonis.

domo sibi fuerat metuendum & uigilandum; ne maiora eius incrementa uerterentur in exitium Polonicae libertatis.

*Polonorum
interest, ut
reddat Au-
stria, quod
debet.*

§. XV. Quod cum ita fit, quis bonus quaeso! *Poloniae* bella suaserit ideo: ne *decreseat praepotens nimium uicinus*. Ne reddat *Austria Brandenburgicae* genti, quod debet ei usurpauitque, per iniuriam summam, haecenus. Quae *domus abusa est magnitudine uirium*, ad occupandum & retinendum *aliena*, atauit *Brandenburgica*, quatuor pluriumque *Silesiae ducatum & dynastiarum, patrimonium*; parcerne illa aliis dubitaueritque uel in uicinos quosque tentare idem. Intererit igitur *Poloniae*; iustissimam *Porussiae Regis* causam *ferre* magis; quam eidem consiliis armisque *ire obuiam*.

*Hinc Silesiae
bella nil ob-
sunt Polonis.*

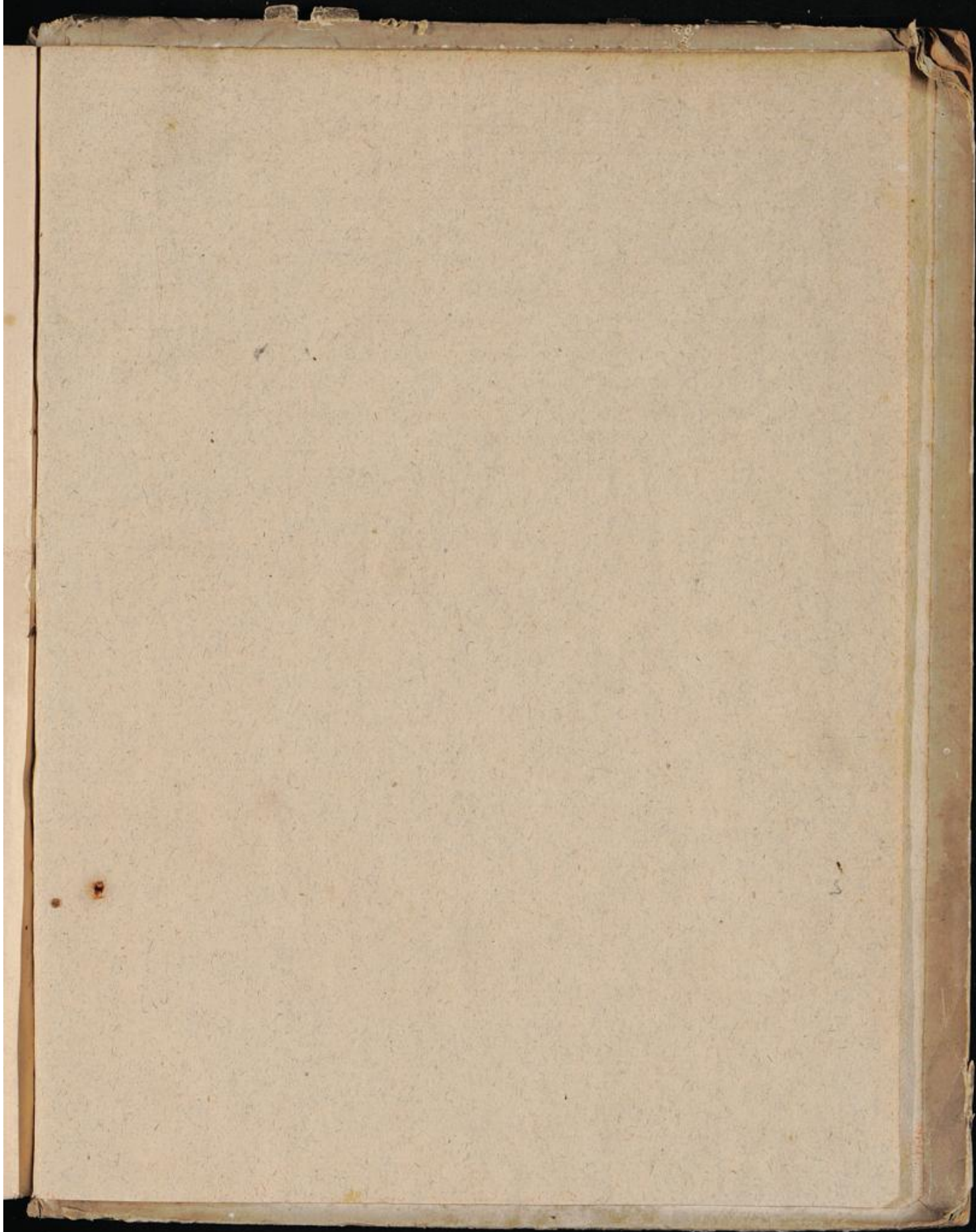
§. XVI. Pessimi hic consultores *Austriaci*. Quid aliud intendunt, inuoluendo *Poloniam* alieno bello temere? quam sibi ut consulant in *desperatissima & iniquissima causa* sua, faciantque *cladium & impensarum belli* participem *republicam* *confinalem*, *fidissimo* ceteroquin foedere *coniunctam* cum *Brandenburgica* gente.

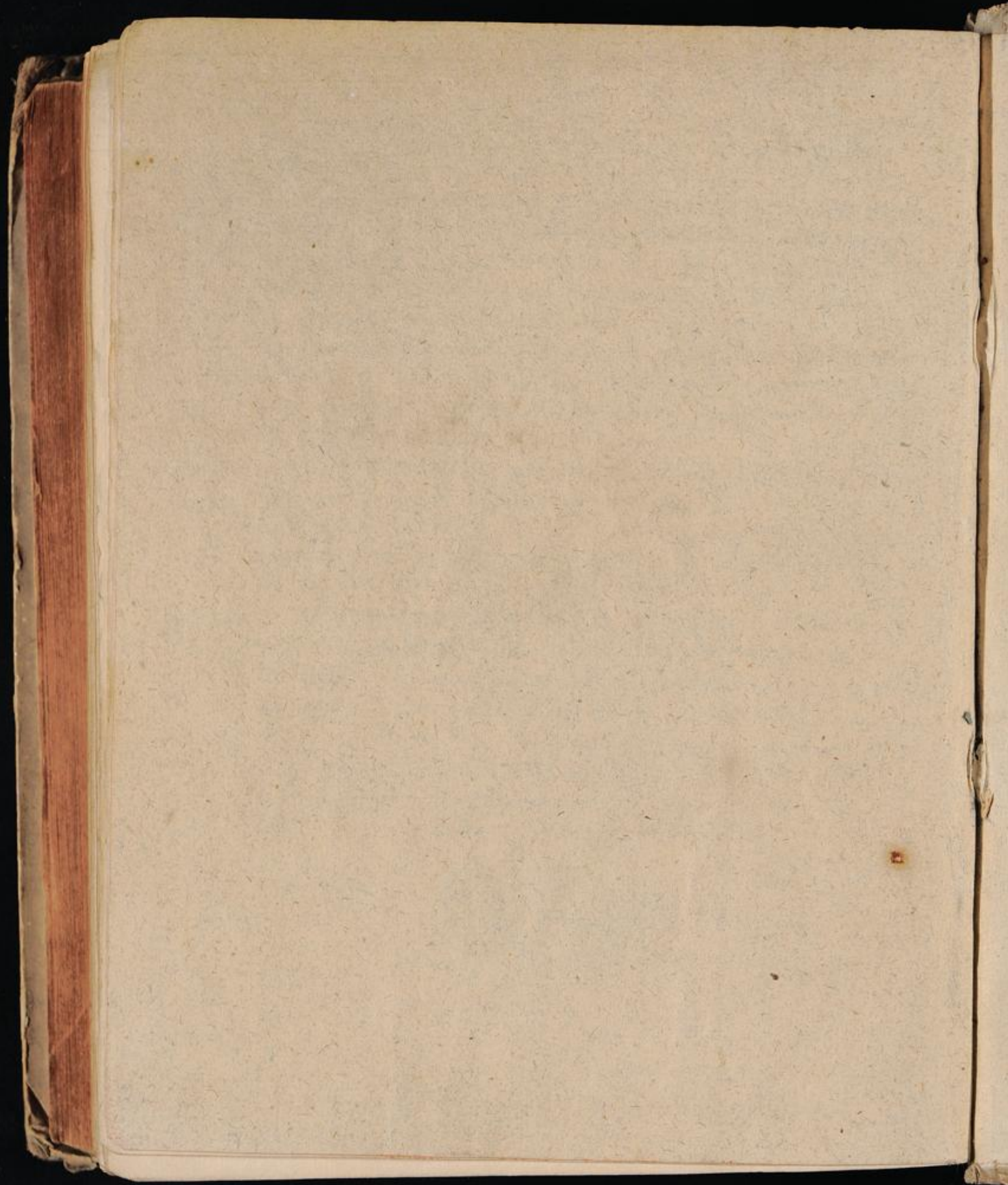
*Diuinae uin-
diciae in foe-
derum ru-
ptores.*

§. XVII. *Rumpere pacem aeternam*, improbum est. Idemque, quam *diuinum NUMEN* *prouocare ad uindicias*. *Paganum Latium* dixit: *fugare deos tutelares* principem foedifragum. *Bonorum* igitur in *Polonia* *senatorum* *procerum* *ciuiumque* suffragia illa erunt: *non laceffere amicos; iniuriis non patrocinari; cauere fallacias; pericula sibi non contrahere bello alieno; in tuto ponere & seruare POLONICAE LIBERTATIS PALLADIUM, colendo pacem; non uersari in theatro belli, sed spectare illud oculo irretorto.*

Scriptum Mense Febr. clō 10cc XLI.

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8
Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

TIFFEN Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007

Blue	Cyan	Green	Yellow	Red	Magenta	White	3/Color	Black
[Blue patch]	[Cyan patch]	[Green patch]	[Yellow patch]	[Red patch]	[Magenta patch]	[White patch]	[3/Color patch]	[Black patch]